

Причорноморський
науково-дослідний інститут
економіки та інновацій

ПРИЧОРНОМОРСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

2024
88

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ПРИЧОРНОМОРСЬКІ
ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науковий журнал

Випуск 88

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор, начальник відділу науково-дослідної роботи та атестації наукових кадрів ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України (Київ, Україна).

Члени редакційної колегії:

Вербівська Людмила Василівна – доктор економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Грубляк Оксана Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна).

Дименко Руслан Анатолійович – доктор економічних наук, доцент, Київський національний університет будівництва та архітектури (Київ, Україна).

Дука Анастасія Петрівна – доктор економічних наук, професор, професор, Національний університет "Чернівецька політехніка" (Чернівці, Україна).

Іртицева Інна Олександрівна – доктор економічних наук, професор, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна).

Коваль Віктор Васильович – доктор економічних наук, професор, Ізмаїльський державний гуманітарний університет (Ізмаїл, Україна).

Кудлаєва Наталія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Лопашук Інна Афанасіївна – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Марич Максим Григорович – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Морозова (Селіверстова) Людмила Сергіївна – доктор економічних наук, професор, Київський національний торговельно-економічний університет (Київ, Україна).

Новикова Іннола Вікторівна – доктор економічних наук, професор, ВСП "Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва" (Київ, Україна).

Островська Наталія Степанівна – доктор економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Пономаренко Тетяна Вадимівна – доктор економічних наук, професор, Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Бугая (Київ, Україна).

Прохорчук Світлана Володимирівна – кандидат економічних наук, професор, Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права» (Херсон, Україна).

Роговий Андрій Віталійович – доктор економічних наук, професор, Навчально-науковий інститут бізнесу, природокористування і туризму, Національний університет «Чернівецька політехніка» (Чернівці, Україна).

Сафонов Юрій Миколайович – доктор економічних наук, професор, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України (Київ, Україна).

Стеблянюк Ірина Олегівна – доктор економічних наук, професор, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна).

Ткачук Ірина Ярославівна – доктор економічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Федишин Майя Пилипівна – кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна).

Цвірко Олена Олександрівна – доктор економічних наук, професор, ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій» (Одеса, Україна).

Велькі Януш – доктор економічних наук, професор, Університет «Опольська політехніка» (Ополе, Польща).

Гросу Вероніка – доктор економічних наук, професор, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Дзієканські Павел – доктор економічних наук, професор, Університет імені Яна Кохановського (Кельце, Польща).

Космулес Крістіна Габрієла – кандидат економічних наук, асистент професора, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Міхальчук Камелія-Каталіна – кандидат економічних наук, доцент, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Пілелієне Ліна – доктор економіки, професор маркетингу, Університет Вітаутаса Великого (Каунас, Литва).

Ситнік Інесса Василівна – доктор економічних наук, професор, Університет «Політехніка Опольська» (Ополе, Польща).

Соколюк Маріан – кандидат економічних наук, доцент, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Хлачук Елена – доктор економічних наук, професор, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Чоботару Маріус-Сорін – кандидат економічних наук, лектор, Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Сучава, Румунія).

Електронна сторінка видання – www.bsес.in.ua

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32843/bsес>

Науковий журнал «Причорноморські економічні студії»

включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (Категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 28 грудня 2019 року № 1643 (Додаток 4)

Галузь науки: економічні.

*Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування;
072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг;
076 – Підприємництво та торгівля; 241 – Готельно-ресторанна справа;
242 – Туризм; 292 – Міжнародні економічні відносини.*

Науковий журнал індексується у наукометричній базі **Index Copernicus**.

Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет відповідно до рішення вченої ради Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій (від 26 серпня 2024 року протокол № 8)

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1552 від 09.05.2024 року.

Ідентифікатор медіа: R30-04411

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN (Print): 2524-0897

ISSN (Online): 2524-0900

© ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2024

Наукове видання

ПРИЧОРНОМОРСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науковий журнал

Випуск 88

Коректура • *Ю. Никитенко*

Комп'ютерна верстка • *К. Дорофєєва*

Формат 60x84/8. Гарнітура Arimo.
Папір офсетний. Цифровий друк. Обл.-вид. арк. 13,95. Ум. друк. арк. 14,65.
Підписано до друку 29.08.2024. Наклад 100 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА

Алескерова Ю.В., Димчук А.С., Картушова А.В. ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС.....	7
Бойко Р.В. МОЖЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СВІТОВОГО ДОСВІДУ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	12
Лопатинський Ю.М. РОЗВИТОК СІЛЬСЬКО-МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙНИХ УТВОРЕНЬ НА ЗАСАДАХ ІНКЛЮЗИВНОСТІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ.....	18
Сидоров О.А. ПОСЛІДОВНІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	25
Цзяньфу Є., Корнієнко Д.Б., Романюта Е.Е. ВИКЛИКИ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ КИТАЮ В РАМКАХ ІНІЦІАТИВИ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ» У ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД.....	31
Ільїна О.А., Мельник Б.Ю., Кушнеренко С.М. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНИХ СТИМУЛІВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ.....	36

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА,
СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

Карбівський В.Л. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	43
Криниця С.О. ЦИФРОВІ ДИВІДЕНДИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ.....	51

РОЗДІЛ 3. МЕНЕДЖМЕНТ

Августин Р.Р., Струмецький О.І. ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: АСПЕКТ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	59
Вітер О.М., Килин О.В., Свелеба Н.А. ВПЛИВ КОМУНІКАЦІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	64
Вітик Б.М. ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД.....	68
Гавадзин Н.О., Григорська Н.М., Тихонюк А.Я. ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ У МЕНЕДЖМЕНТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	74
Захарчин Г.М. КОМУНІКАЦІЙНА СКЛАДОВА У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	79
Орехова А.І., Харченко В.В. ІНФОРМАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЯК ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ПІДПРИЄМСТВА.....	84
Сакун Г.О., Станкевич І.В., Яцкевич І.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ СТАРТАП- КОМАНДИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ.....	88

РОЗДІЛ 4. МАРКЕТИНГ

Бут О.В. ЗАСТОСУВАННЯ ВЕБ-АНАЛІТИКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ САЙТУ.....	93
Савчук Я.О., Сак Т.В., Милько І.П. ПЛАНУВАННЯ КОНТЕНТУ НА ПЛАТФОРМІ X (TWITTER) ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДСИЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ БРЕНДУ.....	101

РОЗДІЛ 5. ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

Семенча І.Є., Куряча Н.В., Гордєєва-Герасимова Л.Ю.

ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ МІКРО-БІЗНЕСОМ В УКРАЇНІ: ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ,
КРЕАТИВНІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ.....106

РОЗДІЛ 6. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Поплавський Е.В.

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ.....111

РОЗДІЛ 7. ТУРИЗМ

Давиденко І.В.

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ.....116

РОЗДІЛ 8. СТАТИСТИКА

Федоришина Л.І., Мельник В.В.

СТАТИСТИКА ГРОШОВОГО ОБІГУ.....120

CONTENTS

SECTION 1. ECONOMY

Aleskerova Yuliia, Dymchuk Alina, Kartushova Alina ACTIVITIES OF INSURANCE COMPANIES IN WARTIME.....	7
Boiko Ruslan POSSIBILITIES OF IMPLEMENTING THE WORLD EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF STATE INVESTMENT POLICY MECHANISMS AT THE REGIONAL LEVEL.....	12
Lopatynskiy Yurii DEVELOPMENT OF RURAL-URBAN AGGLOMERATION FORMATIONS ON THE BASIS OF INCLUSIVENESS: UKRAINIAN AND INTERNATIONAL CONTEXT.....	18
Sydorov Oleksandr SEQUENCE OF ASSESSMENT OF INNOVATIVE AND INFORMATIONAL CHANGES IN THE NATIONAL ECONOMY.....	25
Jianfu Ye, Korniyenko Dmytro, Romanyuta Eduard CHALLENGES OF CHINA'S FOREIGN DIRECT INVESTMENT UNDER THE "BELT AND ROAD" INITIATIVE IN THE POST-PANDEMIC ERA.....	31
Iliina Oksana, Melnyk Bogdan, Kushnerenko Serhii ANALYSIS OF STATE INCENTIVES FOR ATTRACTING INVESTMENTS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	36

SECTION 2. FINANCE, BANKING, INSURANCE AND STOCK MARKET

Karbivskiy Viktor DIAGNOSTICS OF THE FINANCIAL STATE OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE AS THE BASIS OF ENSURING ITS FINANCIAL SECURITY.....	43
Krynytsia Sergii DIGITAL DIVIDENDS OF THE DIGITIZATION OF PUBLIC FINANCE MANAGEMENT SYSTEM.....	51

SECTION 3. MANAGEMENT

Avhustyn Ruslan, Strumetskyi Oleksandr TOOLKIT FOR MANAGING THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF TERRITORIAL GSHROMADS: THE ASPECT OF SMALL BUSINESS SUPPORT.....	59
Viter Oleksandra, Kylyn Oksana, Sveleba Nataliia THE INFLUENCE OF COMMUNICATIONS ON THE EFFECTIVENESS OF MANAGERIAL DECISION-MAKING.....	64
Vityk Bohdan EVALUATION OF PERSONNEL SECURITY MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACH.....	68
Havadzyn Nataliia, Hryhorska Nataliia, Tykhoniuk Andrii EFFECTIVE APPROACHES TO VETERAN REINTEGRATION IN THE MANAGEMENT OF PUBLIC ORGANIZATIONS.....	74
Zakharchyn Halyna COMMUNICATION COMPONENT IN A PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM.....	79
Oriekhova Alvina, Kharchenko Viacheslav INFORMATION STRATEGY AS A BASIS FOR MANAGING THE INFORMATION ENVIRONMENT OF AN ENTERPRISE.....	84
Sakun Hanna, Stankevych Iryna, Yatskevych Inna COMMUNICATION EFFICIENCY OF A STARTUP TEAM IN CURRENT MARKET CONDITIONS.....	88

SECTION 4. MARKETING

But Oleksandr USING OF WEB ANALYTICS FOR SITE DEVELOPMENT.....	93
Savchuk Yaroslava, Sak Tetiana, Mylko Inna CONTENT PLANNING ON THE X PLATFORM (TWITTER) AS A TOOL FOR STRENGTHENING THE BRAND'S COMMUNICATION STRATEGY.....	101

SECTION 5. ENTREPRENEURSHIP AND TRADE

Semencha Iona, Kuryacha Natalia, Hordieieva-Herasymova Liudmyla

ISSUES OF MICRO-BUSINESS MANAGEMENT IN UKRAINE:

EFFECTIVE COMMUNICATIONS, CREATIVE APPROACHES AND FEATURES OF TAXATION.....106

SECTION 6. HOTEL AND CATERING BUSINESS

Poplavsky Eduard

APPROACHES TO MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

OF HOTEL AND RESTAURANT SERVICES ENTERPRISES.....111

SECTION 7. TOURISM

Davydenko Iryna

KEY PERFORMANCE INDICATORS OF THE TOURIST

DESTINATIONS DEVELOPMENT.....116

SECTION 8. STATISTICS

Fedoryshyna Lidiia, Melnyk Valeriia

MONEY CIRCULATION STATISTICS.....120

MONEY CIRCULATION STATISTICS

СТАТИСТИКА ГРОШОВОГО ОБІГУ

The statistics reveal the peculiarities of effective analysis of penny trading processes, the influx of the COVID-19 pandemic and the large-scale invasion of Ukraine for the analysis of penny mass, the dynamics of penny trading indicators for "forms of pennies". Penny trading is the process of moving pennies that takes place between the economic system during various operations, such as production, exchange, distribution, as well as the sharing of goods and services. This process can be carried out both as unprepared processes and as pre-cooked operations. The main purpose of the statistics is to provide the state penny credit regulation authorities with reliable information about the penny system for the development and implementation of a consistent penny credit policy, an important warehouse of the state's approaches to the regulation of the market economy. This system will take place in a variety of ways, aimed at stabilizing the penny turnover, the currency system and the improvement of the credit sector. By changing pennies and credit resources, the country can infuse into the economy, adjusting the mechanism of this influx depending on the economic situation. The nutrition of economical daily life and the influx of penny weight on the level of inflation are also considered.

Key words: COVID-19, statistics, penny trading, inflation, penny-credit regulation, payment transactions.

У статті розкрито особливості ефективного керування процесами грошового обігу, вплив пандемії COVID-19 і повномасштабного вторгнення в Україну на аналіз грошової маси, динаміка показників грошового обігу за «формами грошей». Грошовий обіг – це процес переміщення грошей, який відбувається у межах економічної системи під час їхньої участі у різних операціях, таких як виробництво, обмін, розподіл, а також споживання товарів і послуг. Цей процес може містити як безготівкові розрахунки, так і готівкові операції. Кількісний аспект грошового обігу виражається у показниках грошової маси й швидкості обігу грошей. Доведено, що для успішного проведення грошової політики у сучасній ринковій економіці необхідно мати достатньо статистичних даних щодо обсягів, структури і динаміки функціонування грошової системи і грошового обігу. Це дозволяє оперативно реагувати на зміни у рівні цін, обсягах виробництва й стані платіжного балансу, а також приймати належні управлінські рішення. Грошова маса (грошові запаси) – це загальний обсяг грошових засобів для покупок і платежів, які використовуються для здійснення економічних операцій, а також належать приватним особам, підприємствам і державі. У грошовій масі розрізняють активні гроші, які використовуються як у готівковому, так і в безготівковому обігу, і пасивні (нагромадження, резерви, залишки на рахунках), які потенційно можуть бути використані в угодах. Досліджено, перехід України до ринкових відносин суттєво вплинув на грошові потоки. Зі зростанням обсягів грошових переказів значна частина грошових транзакцій стала безготівковою. Однак значна частина грошей все ще обертається у формі готівки, що ускладнює об'єктивну оцінку купівельної спроможності громадян країни і ефективний вплив на політику грошово-кредитного регулювання ринкової економіки. Грошова система – це організаційна форма грошового обігу в країні, що сформувалася внаслідок історичних процесів і закріплена у національному законодавстві. Її складові елементи містять грошову одиницю, процес емісії готівки й організацію грошового обігу, які є основними інструментами грошового регулювання. Для успішного вирішення завдань грошової політики необхідно мати чітке уявлення про стан грошової системи і грошового обігу, що складно досягти без точного й своєчасного аналізу їхніх параметрів. Грошовий обіг – це переміщення грошей у внутрішньому обороті, що відбувається як у готівковій, так і в безготівковій формі, а також під час обміну товарів, послуг і здійснення різноманітних платежів. Він обслуговує не лише рух товарів і послуг, але й фінансові транзакції, такі як позичкові операції та угоди з цінними паперами. Значна частина грошового обороту у країнах з розвинутою ринковою економікою припадає на фінансові операції, такі як купівля-продаж цінних паперів, податкові платежі тощо. Значна частина цих операцій відбувається через безготівковий спосіб, що пов'язано зі збільшенням обсягів платіжно-розрахункових операцій. Суть статистики грошового обігу і грошей полягає у спостереженні, а також аналізі основних компонентів грошової системи, таких як офіційна грошова одиниця, види й процес емісії грошей, а також форми організації та методи регулювання грошового обігу. Основною метою цієї статистики є надання державним органам грошово-кредитного регулювання достовірної інформації про стан грошової системи для розробки й реалізації відповідної грошово-кредитної політики. Грошово-кредитне регулювання є важливою складовою державних заходів з регулювання ринкової економіки. Ця система містить різні заходи, спрямовані на стабілізацію грошового обороту, валютної системи й покращення роботи кредитної сфери. Змінюючи обсяг грошей та кредитні ресурси, держава може впливати на економіку, коригуючи механізм цього впливу залежно від економічної ситуації. Також розглянуто питання економічної сутності та впливу грошової маси на рівень інфляції.

Ключові слова: COVID-19, статистика, грошовий обіг, інфляція, грошово-кредитне регулювання, платіжні операції.

UDC 311:336.74

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.88-21>

Fedoryshyna Lidia

Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor of the Department of
Analysis and Audit
Vinnytsia National Agrarian University

Melnyk Valeriia

Student,
Faculty of Accounting, Finance and Audit
Vinnytsia National Agrarian University

Федоришина Л.І.

Вінницький національний аграрний
університет

Мельник В.В.

Вінницький національний аграрний
університет

Formulation of the problem. For effective management of money circulation processes, it is necessary to have as a basis statistical data on the volume, composition and changes of money circulation, as well as information on the speed of circulation of the money supply, its structure, purchasing power and other relevant parameters.

The COVID-19 pandemic and the full-scale war in Ukraine, starting on February 24, 2022, primarily caused an imbalance in key macroeconomic indicators. The consequences of these events were a sharp increase in the level of inflation, a significant outflow of personal funds, an increase in the level of dollarization and a decrease in the purchasing power of the national currency.

Money plays a key role in various aspects of economic life, from price formation to investment activities. They shape economic policy, regulate markets, and determine indicators such as gross national product and investment. Money helps enterprises to determine the costs and profitability of production, and at the macroeconomic level, it is key for the conscious regulation of the socio-economic life of society.

The statistics of money at the enterprise are also significantly influenced by the accounting system, which allows you to track the movement of funds internally, in particular, control their expenses and income. Automation of accounting with the help of various software products provides an opportunity to analyze the financial activity of the enterprise, forecast its financial situation and make informed decisions for further development, which is detailed in Valeria Melnyk's article "Features of automating the accounting process of a business entity" [6].

In a market economy, money flows and the amount of money in the economic system play a key role in driving the production of goods and services, and are also the main regulator of all economic processes. With the development of financial relations and the expansion of payment methods, the types of money changed rapidly. The theory of money circulation and the methodology of measuring the money supply in the economy, which was considered an important macroeconomic indicator, were temporarily improved.

The concept of money circulation is based on an economic theory that studies the specifics of the functioning of money and its role in ensuring economic processes in both planned and market economies. In the planned system, management is carried out through the regulation of mainly natural quantities. Cash flows reflect the physical volumes of products and services, so there is no possibility of an excess or shortage of money and, accordingly, inflation. In a market economy, money flows acquire an independent meaning, where the demand and supply of money in the market influence decision-making by institutional participants.

Money circulation statistics is an important branch of statistics that studies the movement of money in the economy. Money is one of the key elements of any economic system and affects various aspects of society, from purchasing goods and services to investing and financial stability.

Analysis the last ones research and publications. The issue of organization and control of money circulation was covered in the scientific works of Ukrainian scientists and practitioners, such as: O. D. Vovchak [1], O. M. Kolodiziev [5], V. I. Mishchenko [7], M. I. Savluk [10], Ya. I. Tchaikovsky [11] and other scientists and practitioners. Despite the wide volume of research in this area, the issue of regulating money circulation remains relevant, especially in conditions of significant political and economic uncertainty.

Setting objectives. The purpose of the study there are monetary circulation statistics in providing the bodies of monetary regulation with reliable information about the state of the monetary system for the development and implementation of monetary policy.

Presenting main material research. Monetary circulation is the process of movement of money that occurs within the economic system during its participation in various operations, such as production, exchange, distribution, and consumption of goods and services. This process can include both non-cash settlements and cash transactions. The quantitative aspect of money circulation is expressed in the indicators of the money supply (the total volume of money for purchases and payments, which are used for economic transactions, and also belong to private individuals, enterprises and the state) and the speed of money circulation (the movement of money signs in the process of their functioning as means of circulation and means of payment).

Money is a universal economic form used for accounting, exchange, payments, etc. They are one of the most important areas of the economy. It is more than just a tool to promote economic development. Depending on the form of existence, cash and non-cash funds are distinguished. Cash includes cash in the cash register, and non-cash includes funds in bank accounts and electronic money. Depending on the type of currency, cash in national currency and cash in foreign currency are distinguished. The classification of funds by currency is very important in the management of cash balances, as it allows the management of the company to quickly react to changes in the exchange rate of foreign currencies against the national currency. Cash balances, bank account balances and electronic money are classified according to where they are held. This feature of classification is very important for money reserves. It can also be noted that there are other types of money, such as:

1) commodity money – those that have a value based on the specific commodity they represent (cattle, grain, fur, metal, etc.);

2) metal money – initially these were pieces of metal of various shapes and weights, which later turned into coins – money tokens made of a certain metal (gold, silver, copper or their alloys) of a standard weight and shape;

3) paper money is money that does not have its own value or whose value does not correspond to its face value. They were issued by the state, which assigns them a forced value as legal tender throughout the territory;

4) credit money is a claim on an individual or legal entity, which is a form of specially issued debt and can be used for the purchase of goods or repayment of other debts. They are repayable over a certain period, although they can be used at any time, but carry the risk of non-compliance.

Money circulation is described as the totality of money movement transactions, which can take place in both non-cash and cash form. Non-cash money circulation involves the movement of money through written (or electronic) documents that have clearly established, codified and standardized characteristics.

Non-cash payments are divided into two main categories depending on their form: payments related to trade transactions and payments related to non-commercial transactions. The former contain agreements that concern the exchange of goods and services, while the latter cover relations with the budget, banks, stock exchanges and other entities.

Money is all forms of financial assets that can be used to purchase goods and services. Liquid assets, which are used as money, can be classified depending on the degree of their liquidity into the following categories:

- 1) cash is a completely liquid asset;
- 2) non-cash money (deposits);
- 3) securities;
- 4) world money (international liquid assets).

These different categories differ in their role and importance in monetary circulation, speed of rotation, sources of obtaining information, as well as the forms

and degree of influence on the country's economy. The analysis of these indicators can be seen in Table 1.

Cash money circulation covers the movement of cash during the exchange of goods, provision of services and making various payments. In a developed economy, the demand for cash is mainly determined by the need to pay wages, pensions, scholarships and other social benefits, as well as the current expenditure of the population. At the same time, cash is constantly circulating in the economy.

Issuing cash means introducing it into circulation, which leads to an increase in its total amount in circulation. The decision to issue cash and withdraw it from circulation is made by the Board of Directors of the National Bank of Ukraine. Regulation of the level of the money supply is one of the most important economic tools used by the state. The following indicators are used to estimate the amount of available money supply:

- 1) cash outside the banking system;
- 2) cash in bank cash registers;
- 3) all cash in circulation (outside the banking system and in bank cash registers).

With the development of economic ties and the banking system, the use of cash as a means of payment is gradually decreasing. In the modern world, cashless payments have become the main method of conducting transactions – this is the transfer of funds from the payer's account to the recipient's account without the use of cash. Settlements are made through banks, provided that the payer has sufficient funds in his account and agrees to the payment, which is made after receiving the goods or services.

A monetary aggregate is a specific grouping of liquid assets defined by legislation. According to the legislation of Ukraine, 4 monetary aggregates are provided for characterizing the value of the NBU's money supply: M0, M1, M2, M3.

The monetary aggregate M0 takes into account the amount of cash in circulation. The smaller the share of M0 in the gross money supply, the more developed and efficient the national monetary system is considered

Table 1

Dynamics of money circulation indicators by “forms of money” during the period of the COVID-19 pandemic and martial law

Indexes	2020	2021	The first half of 2022
Cash and cash equivalents, million hryvnias	516085.00	581,011.00	643,097.00
Non-cash money supply, million hryvnias	1 333929.00	1,490,347.00	1,610,562.00
Monetary base, million hryvnias	595,986.00	662,499.00	726,893.00
Securities (bonds of domestic state loans), million UAH	991618.81	1 054430.45	1 215863.65
Gold and currency reserves, million dollars. USA	29,132.89	30,940.95	22,802.15
M72. Scientific research and development	19541.00	35348.00	55.30
Money multiplier, times		40226	27.90
normative	15.38	15.38	15.38
actual	3.10	3.13	3.09

Source: created by the author based on [2]

to be. The increase in the share of cash in circulation is usually caused by the attempts of many business entities to make payments in cash to avoid taxation, as well as the insufficient level of trust of legal entities and individuals in commercial banks and other financial and credit institutions. The monetary aggregate M1 covers M0 plus the sums of money in current accounts and deposits. Monetary aggregate M2 includes M1 plus time deposits, funds on capital investment accounts of enterprises and organizations, foreign currency savings. The monetary aggregate M3 includes M2 plus funds that clients receive from bank branches for operations and securities that are debts of banks (fig. 1).

An increase in cash in the total money supply complicates the process of calculations in the national economy, leads to a decrease in cash flows to the current accounts of enterprises and worsens liquidity, which leads to a weakening of the credit potential of commercial banks. Modern financial systems contain other liquid assets, such as government securities, which are a form of government debt. They are considered reliable, have tax benefits and can be exchanged for money.

The aggregate “money” includes money outside banks and demand deposits, which are all available funds in the country’s economy that can be used as a means of payment. This aggregate is similar to the monetary aggregate M1 in its composition.

The “quasi-money” aggregate covers liquid deposits in the monetary system that are not directly used as a means of payment and usually have less activity in circulation than the “money” aggregate. This aggregate includes time and savings deposits, as well as deposits in foreign currency, which are listed in the balance sheet of the National Bank of Ukraine and commercial banks.

The “broad money” aggregate consists of the “money” and “quasi-money” aggregates, but its specialty is deposits in foreign currency. The peculiarity of this aggregate, compared to M2, is that it includes deposits in foreign currency, and balance data is used to calculate the cash component, and not operational data, as in the case of M2.

The money that is in the banking system generates cash flows and has a direct impact on the volume and structure of the country’s money supply, which is reflected in various monetary aggregates. The evaluation of indicators of monetary aggregates is the third means of analyzing monetary circulation in Ukraine. All the above indicators are presented in Table 2.

In the period between 2014 and 2017, political and economic difficulties arose in Ukraine, which led to imbalances in macroeconomic indicators. The reform of the banking sector during this period made it possible to clean it, reduce inflation and stabilize the national currency. However, the onset of the COVID-19 pandemic complicated the economic situation. It affected almost all enterprises in Ukraine, showing how vulnerable both business owners and employees can be. This was manifested in a decrease in the volume of orders, a violation of procurement and delivery terms, as well as in the paralysis of sales channels. However, it is impossible not to note the fact that the Ukrainian banking sector showed high resilience during the COVID-19 pandemic, in the period 2020–2021, and demonstrated significant profitability. With the beginning of a full-scale war, the economic situation became even more difficult. Changes in macroeconomic indicators during the COVID-19 pandemic and in war conditions are shown in Table 3.

Fig. 1. The structure of monetary aggregates in the money supply, %

Source: created by the author based on [5]

Table 2

Dynamics of money circulation indicators by money aggregates during the period of the COVID-19 pandemic and martial law

Indexes	2020		2021		The first half of 2022	
	million hryvnias	%	million hryvnias	%	million hryvnias	%
Monetary aggregate M0	516085	27.9	581011	28.0	643097	28.5
Monetary aggregate M1	1050051	56.8	1281238	61.9	1377726	61.2
Monetary aggregate M2	1847363	99.9	2069606	99.9	2250937	99.9
Monetary aggregate M3	1850007	100	2071358	100	2252659	100

Source: compiled from materials [10]

Table 3

Dynamics of economic indicators of monetary circulation of Ukraine during the period of pandemic and wartime

Indexes	2020	2021	The first half of 2022
Gross domestic product, million UAH	4194102	5459574	-40 % preliminary assessment
Consumer price index, %	105.0	110.0	118.7
Core inflation, %	104.5	107.9	112.7
Cash flow, million hryvnias	1850014	2071358	2252659
Speed of money circulation, times	2,3	2.6	–
Real money supply, million hryvnias	1757513.3	1864222.2	1831411,767
Monetization ratio, %	44.0	37.9	–
Dollarization coefficient, %	26.7	22.9	26.56
Exchange rate, UAH	26.96	27,29	31.85

Source: created by the author based on [2]

Conclusions from the conducted research.

The study of the influence of money circulation on the stimulation and maintenance of economic growth has considerable practical weight. Permanence and stability of money circulation determine not only the state of the money market, but also the nature of reproductive processes in the economy. The research that was conducted allows us to conclude that among the main problems limiting the stimulating effect of money circulation on economic development, the following can be distinguished: imbalance in financial markets and their low liquidity; structural imperfection and unbalanced development of the financial sector; deficiencies in the mechanisms of functioning and low efficiency of using the channels of the transmission mechanism of monetary policy; gradual decrease in the credit activity of banks.

The full-scale war in Ukraine led to deviations in macroeconomic proportions, which had a negative impact on economic development and the banking system, which, in turn, affected the nature and movement of money circulation. This process led to a significant increase in the level of inflation, uncertainty in monetary guidelines, which contributed to the destruction of market mechanisms, a drop in production and the threat of the collapse of the entire socio-economic system. Modern challenges in the domestic economy cannot be overcome only by increasing the money supply. It is important to focus on the direction of the development of the financial sector of the economy, in particular on the

way to economic recovery and achieving high growth rates, it is necessary to take significant measures to replenish financial resources. Among the possible actions that can contribute to the improvement of the situation in the monetary policy of Ukraine in the near future, the following can be indicated: stimulate the economic activity of both individuals and legal entities; reduce the tax burden; ensure price stability; use a balanced monetary policy to constantly control and reduce the level of inflation.

REFERENCES:

1. Azarenkova H. M., Zhuravel T. M., Mykhailenko R. M. (2009), Finance pidpriemstv [Business Finance]. Znannia. Kyiv. Ukraine, P. 299.
2. Antoniuk O. O. (2011). Antykryzovyi monitorynh: pryntsyipy ta mekhanizm provedennia. [Crisis monitoring: principles and mechanism], *Ekonomicnyj Prostir. [Economic space]*. Vol. 48/1, pp. 190–196.
3. Bilyk M. D., Bielialov T. E. (2015). Finansove planuvannia na pidpriemstvi. [Financial planning of the enterprise] PanTot. Kyiv. Ukraine. P. 435.
4. Zarubins'kyj V. M., Dem'ianov M. I., Kushlyk Ye. Ya., Semerenko I. V. (2009), Finansove upravlinnia pidpriemstvom: pryntsyipy, metody ta instrumenty [Financial management of the enterprise: principles, methods and tools], *Aktual'ni problemy ekonomyky. [Actual problems of the economy]*. vol. 1/91, pp. 171–175.
5. Kucherenko T.Ye. (2007), Metodolohiia formuvannia finansovykh rezultativ u suchasnykh umovakh. [Methodology of formation of financial results in modern

conditions]. *Oblik i finansy APK. [Accounting and finance of agriculture]*. pp. 163–167.

6. Martsyn V. S. (2008). *Ekonomika torhivli. [Economics of trade]*. Pidruchnyk. 2-he vyd., vypr. i dop. Znannia. Kyiv, Ukraine, P. 603.

7. Partin H. O., Zahorodnij A. H. (2006). *Finance pidprijemstv [Finance companies]*. Znannia, Kyiv, Ukraine. P. 379.

8. Sierova I. A., Shapovalova V. O. (2009), *Biznes-statystyka: konspekt lektsij [Business statistics: lecture notes]*. KhNEU, Kharkiv. Ukraine, P. 88.

9. Sirenko N. M., Burkovs'ka A. V. and Buznik O. O. (2011), "Financial planning is a component of sustainable development of the enterprise", *Naukovi practice Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, vol. 3/2, pp. 214–217.

10. Sliusarenko O. Yu. (2016). *Planuvannia finansovykh rezultativ pidprijemstva. [Planning the financial results of the enterprise]*. Material VII mizhnarodnoi Internet conferences studentiv she Molodykh vchenykh [Strategies of innovative development of economy of Ukraine: problems, prospects, efficiency]. Stratehii innovatsijnoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy, perspektivky, efektyvnist', Kharkiv's'kyj politekhnichnyj institute, Kharkiv, Ukraine. Available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/35051/1/Conference_NTU_KhPI_2012_Stratehii_innovats_rozvytku_ekonomiky.pdf.

11. Shelud'ko V. M. (2013), *Finansovyj management [Finansovyj management]*. Znannia. Kyiv. Ukraine, P. 375.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. *Фінанси підприємств: навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни*. Київ: Знання, 2009. 299 с.

2. Антонюк О. О. *Антикризовий моніторинг: принципи та механізм проведення. Економічний простір. Збірник наукових праць. № 48/1. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2011. С. 190–196.*

3. Білик М. Д., Белялов Т. Є. *Фінансове планування на підприємстві. Навчальний посібник*. Київ: ПанТот. 2015. 435 с.

4. Зарубінський В. М., Дем'янов М. І., Кушлик Є. Я., Семеренко І. *Фінансове управління підприємством: принципи, методи та інструменти. Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 1 (91). С. 171–175.

5. Кучеренко Т. Є. *Методологія формування фінансових результатів у сучасних умовах. Облік та фінанси АПК 2007. С. 163–167.*

6. Марцін В. С. *Економіка торгівлі. Підручник. 2-ге вид., випр. і дод.. Київ: Знання, 2008. 603 с.*

7. Партін Г. О., Загородній О. Г. *Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 379 с.* 10. Поддєрьогін А. М. *Фінанси підприємств: підручник/кер. кільк. авт. і наук. ред. проф. А. М. Піддєрьогін. 7-ме видгяд. Київ: Вид-во КНЕУ, 2008. 552 с.*

8. Серова І. А. Шаповалова В. О. *Бізнес-статистика: конспект лекцій*. Харків: ХНЕУ. 2009. 88 с.

9. Сіренко Н. М., Бурковська О. В., Бузнік О. О. *Фінансове планування – складова сталого розвитку підприємства. Наукові труди Полтавської державної аграрної академії*. 2011. Вип. 3, Т. 2. С. 214–217.

10. Слюсаренко О. Ю. *Планування фінансових результатів підприємства. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність: матеріали VII міжнародної Інтернет-конференції студентів та молодих вчених. Харків, 27 грудня 2016 р.: Харківський політехнічний інститут: URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/35051/1/Conference_NTU_KhPI_2012_Stratehii_innovats_rozvytku_ekonomiky.pdf*

11. Шелудько В. М. *Фінансовий менеджмент: підручник 2-ге вид., стер.. Київ: Знання, 2013. 375 с.*